

Om en kallställd kyrka ska värmas upp till påsk

TEXT: JAN BÖRJESON

Jan Börjeson, orgelbyggare. Undervisar på KMH i orgelkunskap och temperering. Foto: Joakim Kempff

Samtliga pipor inne i orgeln ska hinna värmas upp innan användning.

kommer att vara uppvärmt och klart att användas för:

- att stämma rörverket
- att repetera med kören
- att spela på gudstjänsten, förrättningen eller konserten.

Samtliga pipor inne i orgeln ska hinna värmas upp innan användning eller stämning av rör-verket, d.v.s. även de pipor som står längst inne i ett svällskåp.

En riktigt dålig metod är att ställa in en byggfläkt som värmer rummet på några timmar. En sådan snabbuppvärmning kan göra orgeln nästan ospelbar till gudstjänsten eller förrättningen!

Checklista förberedelser

1. Informera / diskutera alla berörda om de metoder som måste användas för att instrumenten ska klinga bra.
2. Se till att några dörrar och luckor i orgelhuset är öppnade, eller öppnas, så att hela orgeln kan ventileras och värmas upp på ett jämnt sätt. Glöm inte att öppna även lågt placerade dörrar nära golvet. Kontrollera att ev pianon eller andra instrument inte står mot en yttervägg.
3. Påbörja uppvärmningen i god tid enligt ovan. ○

På www.kmr.se kan du läsa hela artikeln om kallställning av kyrkor som publicerades i KMT nr 12 2022. Här kommer en påskspecial.

Om kyrkan stått kallställd under vintern, men ska värmas upp till påskhelgen krävs ett extra engagemang av de inblandade i församlingen. Organisten måste få repetera, orgeln ska klinga välstämt när det är skarpt läge, och man måste samtidigt minimera den fukt som kan falla ut på t.ex. kyrkans kalla innerväggar.

Att värma upp under noggrann kontroll är viktigt. Värm inte upp kyrkan för snabbt, till exempel bara några timmar före gudstjänsten. Den tyska orgelbyggjarorganisationen BDO (Bund Deutscher Orgelbaumeister) anger i sina rekommendationer att temperaturen inte ska höjas snabbare än 1° per timme. Beroende på vilken grundtemperatur man har, får man alltså räkna ut när hela pipverket

Foto: iStock licens :1381630083